

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:
Szabó Albert könyvnyomdájában.CSIK-SZEREDÁN:
Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:
Szabó Albert könyvnyomdájában.CSIK-SZEREDÁN:
Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap beltartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Fontos események.

Két esemény tölti be a lefolyó kiállítási hetet: a harmadik, mely az előbbiekhöz jelentőségére nézve hasonló esemény, s melyről a lapok tudósításai e sorok írásáig még nem érkeztek ide, vasárnap, pünkösdi első napján történt. A két előbbi alatt a kiállítók diszlakomáját és a bécsi községtanács testületi látogatását, az utóbbi alatt a bécsi írók és művészek egyletének, a Concordiának Budapestre való lerándulását értjük.

Az utóbbit illetőleg a főváros minden intézkedést megtett avégből, hogy a szellem lovagjainak e raját a legünneplélyesebb fogadtatás érje és hogy részük legyen mindama megtiszteltetésekben, a melyekre méltán tarthatnak számot azok, a kik a szomszéd osztrák állam szellemi életét intézik. A bécsi községtanács tagjai, hogy saját szavaikkal éljünk, „dicső napokat töltöttek Budapesten”. Az a szívélyesség és lelkesedés, a melylyel fogadtattak, nem csekélyebb mértékben lepte meg őket, mint a hatalmas kiállítás, a melynek kedvéért jöttek körünkbe és a melyben egy gazdaságilag is egészségesen fejlődő nemzet gazdag és változatos alkotását ismerték meg.

A harmadik esemény, a melyről e sorok elején szoltunk, igen fontos jelentőséget nyert azért, hogy az alkalomból Magyarországon intéző államférfiaknak ajkáról felhangzott ige kidomborítá a kiállítás hivatását és céljait, egyuttal

megjelölve amaz irányt, a melyben hazánk gazdasági fejlődésének haladnia kell, ha nem akarjuk, hogy hiábavalók legyenek azon áldozatok, a miket Magyarország anyagi viszonyainak megszilárdulása érdekében hozott.

A kiállítók nagy díszebédjén a miniszterelnök kimondta ama nagy szót, hogy kárhazatosnak tekintendő minden törekvés, mely a közgazdaság egyes ágait — a kereskedelmet, ipart és földművelést — egymástól elválasztani, sőt egymással szembeállítani akarja és hogy a kiállítás egyik főérdeme éppen abban áll, hogy minden kétséget kizáró módon kimutatta a solidaritást a közgazdaság minden egyes ága közt.

E szavakban erélyes tiltakozás rejlik mindama separatisticus törekvések ellen, melyek — idegen földből hozatván be országunkba — néhány évvel ezelőtt erélyesebb módon, utóbbi időkben, igaz, mindinkább gyengülő erővel oda irányultak, hogy mesterséges ellentéteket állítsanak fel egyrészt a földművelés, másrészt a közgazdaság egyéb ágai között, mely törekvések lehet ugyan, hogy jó és dicséretes szándékon alapulnak, de végeredményükben mégis csak oda vezethetnének, hogy elvonnák magától a czéltól: Magyarországon gazdasági regenerációjának nagy feladatától azon erőket, a melyeket a gazdasági tényezők egymás ellen folytatott harca okvetlenül megemésztene.

Főlemlitendő továbbá Széchenyi Pál gróf miniszter felköszöntője az ország iparosaira, mely toaszt mintegy illusztrációja volt Tisza Kálmán beszédének, mivel azon államférfiu ajkairól hangzott, a ki a gazdasági tényezők élő jelképe gyanánt tekintendő, minthogy az ő kezében összpontosul a kereskedelem, az ipar és a földművelés legfőbb vezetése.

A kiállítók fényes díszlakomája tehát már e nyilatkozatoknál fogva is még soká emlékezetes fog maradni mind ama körökben, a melyek szívükön viselik magyar hazánk gazdasági felvirulását.

A nők.

III.

Sokszor olvastam lelkesedéstől hevülő költőket, kik a bámulat elragadtatásával szoltak a nőkről, a mint pánczéba öltözve, fegyverrel kezükben küzdöttek az ellenséggel; nőkről, kik maguk küldötték fiaikat a vesztélyben forgó haza védelmére, s ha fiaik elestek a csatamezőn, nem sivatták, nem zokogtak holttestük felett, hanem büszkeséggel temették őket sirba; nőkről, kik kiszakították magukat jegyeseik ölelő karjaiból s maguk mutatták meg nekik az utat oda, a hol a kard osztogatja a mátkacsókokat. Olvastam e történeteket, melyeket az elragadtatás hevülése csodásan kiszinezett; olvastam, a nélkül, hogy reám hatottak volna.

Ám fess egy csendes kis szobát, a hol az anya aggódó szeretettel örködik alvó gyermekének álma felett; rajzold le azt az idylt, midőn a szerető hitves ölelő karokkal fogadja munkáról hazatérő férjét, hogy lecsókolja

homlokáról a fáradtság verejtékes cseppeit; rajzold le azt a mennyországba való jelenetet, midőn a leánya megidvezülve az első szerelem égi tisztaságától, halban suttogva mond „igen”-t ifjának, és rajzold azt a meg-rázó tragédiát, midőn az anya gyermeke holtteste felett hullatja gyöngé női szívének fájdalomkönyzeit: s meg fogsz hatni, könyvekig meg fogsz indítani!

Igen; mert míg amott a természetből, a hivatásából kiöltöztetett nőt látjuk, ki éppen azért nem is természetes s így hatást nem gyakorolhat: addig ez utóbbi képekben az igaz, a tiszta gyöngéd női szív van festre, a női szív a maga megmérhetetlen érzelmességével, gyöngességével és mégis csodás erejével.

Nagy igaza volt annak, a ki a nőt a teremtés remekének nevezte. Valóban az! A nő a teremtés remeke és ura is egyszermind. Hiszen a nő kezeibe van letéve az egész emberiség sorsa, jövője. A mi örömet élvezünk az életben, azt mind a nőknek köszönhetjük. A gyermek, a ki az életnek oly sok szenvedéseit még nem ismeri, hogy mennyi örömet, mennyi boldogságot köszönhet az édes anyának, ki melengető karjaival szerető keblére öleli: csak akkor tudja meg, mikor már az élet zivatari csapást csapás után árasztanak fejére! Az ifju, ki kedvesét keblére vonhatja, hogy annak szeméből boldogságát, üdvösségét olvassa ki, a gyönyör egész tengerében uszik! S a férfi, kinek sorsa nevéhez van fűzve, nevéhez, a ki áthajozza vele az életet, a ki lesimítja homlokáról a gond súlyos redőit, megvigasztalja bánatában és elkíséri hű szeretettel egész a sirig, a megpihenés hazájáig: hát nem mindent a nőnek köszönhet-e? Oh, bizony minden boldogságunk a nőtől ered! A nő maga a boldogság!

Nem szólok én most azokról, — minek is zavarnám a harmóniát! — a kik nem ké-

A „Székelyföld” tárczája.

Emlékek.

(Fülfőnöknek.)

Szeretsz? szeretsz? ! oh, senkinek se mondd!
Titkát szivecskéd féltve zárja be!
Világ zajára, hidd el, nem való
A szívnek forró, édes érzete,
Hol a becsület áruozikk csupán,
Eladja egyik a kinek nincs, veszen . . .
Oh, zárd be szíved! zárd be, míg lehet.
Romlott világnak nem kell szerelem!!

Még most átsuhansz a lét száz baján;
Életgond nem bánt, bánat nem gyötör.
Hisz vágyunk betelt, ha k'is szenvedés
Nem üldöz egyre, — ez nekünk gyönyör!
A boldogságból parányi kell csak
S gyönyörrel részket bennünk minden ér!
Oh lányka, még te érzed azt a kéjt,
Mit érez a szív, midőn még remél!

Oh, érzed, érzed, s oly szép a világ!
Minden futó perc új életet kínál;
Élet, ezt a szót mert nem ismered,
Még nem láttál mást szép rózsáinál!
De várj, de várj! meghozza a jövő
Szuró tövisit s majd megizileled!
S mint nem tudod, se b' vagy könnyű égetőbb,
Átkozni fogod kinos életet!

Mert ábrándid — mindannyi délibáb,
Csalékony lepke! — elszállnak tova!
A lét, nem lét emésztő harcain
Érezni fogod: sorsod mostoha!
... Fényes volt utad? Fényre jő az árny!
Sötétté válik, rémes éjjelen
Halványka mécsnek beteg világa
Fog virasztani csak; ez lesz a remény!

Eltűnik ez is, semmiségbe vesz,
Kiolttják lassan majd az emberek!
Hisz Isten őket nem szeretni, de
Azért teremti, hogy gyűlöljenek!
Üres lesz szíved, mert mi megmarad
Ellobbant tüzből, ha m'is az csupán,
Az emlékezés szíved lángiból,
Ennyi marad meg majd a harc után!

S az égető könny, a mig elapad,
Kinozni ez fog; ennyi lesz tied!
Minden kihullt csepp fájt és ugy gyötör!
Hogy a világra mért biztad szíved?
... És annyi ábránd, szétfoszlott remény
Súlyos teherként visszahull le rád,
... Kinos valónak fáj emléke is!
Vigyázz! vigyázz! örjítő ennyi vad!

Szeretsz? szeretsz? ne mondd hát senkinek;
Titkát szivecskéd féltve zárja be;
Öríd meg őt, hogy át ne járja a
Rideg világnak fagyasztó lehe.

Ne vess, kaczagj és sirj, ha sirni kell;
Csal minden, ki él, csálni hát lehet!
S szerelmi szó esengjen bár feléd,
Annak se tárd fel, meg ne nyisd szíved!

Szeretsz? szeretsz? oh, még annak se mondd,
A kiért lelked sohajjá szakad;
Szemed tüze és ajkaid sohaja,
Ez árulja el és nem a szavad!
Ebből hadd értes, hadd tanulja meg . . .
S ha meg nem érti, ugy — hidd el nekem! —
Nagy okod van rá, hogy szíved bezárd:
Mert neki sem kell édes szerelem!

Niv Lám.

A tudvány.

(Irta Radányi József.)

Ha egy kéj-utas valamely bájos vidék szépségét tág körben kívánja élvezni, dombot vagy hegyet más meg, hol kibővül előtte a láthatár, s miután a megkapó tájkép gyönyörét jó ideig élvezte, fáradalmas utja jutalmával megelégedve száll ismét alá a völgybe. Hasonló eljárást követnek a szellemi turisták a végül, hogy a világ-mindenséget a láthatóság legmagasb pontjából egyszerre átláthatassák; de bármily szédtő magasba repülnek is a gondolat szárnyain, vágyaikat ki nem elégíthetik, ezt a pontot meg nem találják. S különös,

mégis repülnek, és pedig a legnagyobb lángeszek . . . Oh jótékony korlátoltság, mily böles intézkedés talaján nyugzol! Hiszen, ha tanulmányozható, egész mélységében átlátható volna a roppant gépezet szerkezete, szakadatlan láncolatban fel azon első szemig, mely Isten trónjához van erősítve, ugy az ember mindentudóvá lenne, s mint ilyen, nem szállhatna le többé, a fenti kéj-utashoz hasonlóan, a völgybe, nem lévén e földön a mindentudásnak helye. S még is helyesen teszi a szellem, ha mentől magasabbra repül, ha hivatásából folyólag a csillagos égbe néz, annak törvényeit kikémlelendő, az örök rendet a látszólagos rendtelenségben fölfedezendő, mert mindezek dacára mennyei eredetének, halhatatlan voltának adja fényes bizonyítékát. Hanem ha még tovább megy, és a dolgok eredetéről, a mindenség kezdetéről akar magának fogalmat alkotni: ugy hasztalan lesz minden erőfeszítése, mert ezen határszélnél, ezen Rubiconnál, a tudás megszűnik és a hit kezdődik.

Rövid értekezésünk czélja nem más, mint annak kimutatása: mily hiába való minden kísérlet azon tudósok részéről, kik magukat ezen Rubiconon túl teszik.

A hit ismer egy Teremtőt, ki mindent teremtett és czélszerűen berendezett; ama tudósok ellenben a tudományra rá fogják, hogy előtte az anyag örök és maradandó.

pések hivatásukat felfogni, egy mást megérteni; a kik nem érdemlik meg a nő nevezetét, a nőt megillető tiszteletet és méltóságot; azokról, a kik csak átkai az emberiségnek, a kiket a költő „ördögök”-nek nevez; mert

Egy szép asszony szívünknek angyal és ördög egyaránt lehet!

És hogy angyal legyen, ahhoz csak az kell, hogy felismerje hivatását, rendeltetését, a mely nagy, dicső, magasztos! Egy csöndes kis házi körnek központja lenni a körre jövő melegséget, fényt, boldogságot árasztani, férjének valódi anyja lenni: ennyi a nő hivatása; a legmagasztosabb, a legszentebb hivatás! Mily sok jót és mily sok szépet tehet a nő, a ki felfogja és betölti ezt!

Az a helyzet, a melyet a nők a művelt nemzetek mai társadalmában foglalnak el, teljesen megfelel ennek. Nem az alárendeltség helyzete ez, hanem a nő természetből kijelölt hivatásának felismerése és tiszteletben tartása. Mert a nő egyéniségének főjellemvonása a gyöngédség, az érzékeny finomság. Adjuk a nőnek azt a szerepet, a mely a férfinak; engedjük belevegyülni a közélet zajos hullámozásába, mely nem kiméli senkit, semmit: bizonyára a gyöngéd női lélek oly sok sérelmet fog szenvedni, hogy csalódva, törődően fog önmaga visszavonulni e neki nem való térről s ismét elfoglalni azt a helyzetet a családi tűzhelynél, melyből ezer áldást áraszthat övére. Azért azok, a kik a nők emancipációját hangoztatják, nem tesznek szolgálatot a nők érdekeinek.

Ugyan mi szükség is van az emancipációra most, mikor a nők egy magas piedestálra vannak helyezve, a mely felé csak tisztelettel, csak a nőiség iránti hódolattal szabad közelednünk? Miért szállának le a nők erről a piedestálról, mikor magukat csak családoknak, keserűségeknek tennék ki a emberiség közös ügyének semmi hasznát, semmi szolgálatot nem tehetnének?

Hallgassunk el tehát az emancipációval, mert ez a női gyöngédség feladásával járna. Így urai ök mindennek, így áldásai az emberiségnek!

És ha szólottam a nőkről általánosságban, legyen szabad röviden a magyar nőkről külön is megemlékezni. Nem Rozgonyi Öczilliről, Széchi Máriáról, Dobó Katiczáról akarok én most szólni; mert említettem, hogy a nő, a ki harcot, fegyverrel kezében ellenséggel szemközt komoly harcot folytat, nem ideálom; mert ez nem a gyöngéd nő természet, hanem a férfias vakmerőséget tünteti fel. Már pedig, a mint nem érdemel rokonszenvet az a férfi, a ki a nő gyöngédségével bir: ugy nem rokonszenves előttem az a nő, a kinek keze legyőzött ellenségének vértől piros. Mondom, nem ezekről a magyar

nőkről szölok, a kiktől mindazáltal a tiszteletet nem szándékozom — a mint hogy nem is lehet — megvonni, hanem azokról szölok, a kik nők a szó valódi értelmében, a kiknek gyöngédségükben rejlik erejük.

Szölok pedig ezekről a magyar nőkről azért, mert bennük és általuk megvalósítva látjuk a nő eszményét. Magyar nők — büszkeséggel mondhatjuk el — valódi áldásai a nemzetnek, a hazának. Bent a családi tűzhely mellett buzgó odaadással teljesítik kötelességüket; nevelik az ifjú nemzedéket erényben, hazafiságban, műveltségben, s ha kilépnek a körből a nyilvánosság terére, csak azért teszik, hogy a jótékony nemes erényt gyakorolják, mely egyik legszebb virága a női szívnek.

Nem végezhetem soraimat mással, mint hogy tiszteletemet, nagyrabecsülésemet fejezzem ki azok iránt, a kik megértették a költő szavát: „Magyar hölgynek szülni nagy és szép gondolat!”

Nivám.

A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet f. hó 17-ki közgyűléséből.

Titkári jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Nőegyletünk újjászervezése óta harmadik titkári jelentésemet következőkben van szerencsém megtenni:

Az elmúlt 1884-ik évben egyeletünk története ha nem mutathat is fel valami nagy eseményt, de zajtalan, áldásos működésével igen sok jót ad a létjogosultságának, életképességének. Míg városunk többi human egyletei részint meghalva, részint csak névleg élve, vagy semmi, vagy igen kevés életjel adnak magukról, addig nőegyletünk dialmasan leküzdvé a társadalmi akadályokat, él és virágzik, szellemi és anyagi siker koronázza működését. Az a kicsiny, de lelkes gárda, mely egyeletünket körülveszi, mindig ébren tartja a társadalom figyelmét, átvillanyozza társas életünket s egy percig sem engedi a lelkesületűség lángját kialudni. Egyeletünk kevés számú, de lelkes tagjai sohasem csökkenő buzgósággal igyekeznek egyeletünk ügyét felvirágoztatni s a zászlóinkra is szép eszmét adni a juttatni. Egyeletünk élete olyan, mint a csendes folyó, mely mindenütt áldást és életet fakaszt, a merre megy. A múlt évben is két irányban hatott egyeletünk, ugymint: társas összejövetelek által vidám társadalmi életet teremtett és az ily uton bejött jövedelme által emberbaráti jótékony cselekedeteket mozdított elő. Rendezett:

1) a múlt évben összesen 8 filarészt, 1 jelmez-bált és egy társas estélyt, melyek ál-

talában igen szépen sikerültek és a közönség nagyfokú érdeklődése mellett folytak le. E mellett bizonyít az is, hogy a jelmez-bál 125 frt 85 kr és a társas estély 90 frt 07 kr tiszta jövedelmet tüntet fel.

2) Egyeletünk az elmúlt évben következő jótékony adományokat tett, ugymint:

1) A tanácsház dísztermének butorozására adott . . .	100 frt — krt.
2) A vörös kereszt egyelet, illetőleg a K.-Vásárhelyi létesített Rudolf kórház részére ajánlott 30 rendes tagsági díj első évi részlete fejében 1884. évre fizetett . . .	30 frt — krt.
3) A kézdívásárhelyi házi szegények között kiosztott . . .	41 frt 90 krt.
4) A szeg. gyermekek között kiosztott téli ruha értéke mely összegből 3 árvaházi, 16 fiú, 21 leánygyermek és 8 menházi öreg nyert téli ruházatot.	43 frt 99 kr,
5) Iparos tanoncok iskolájának adott . . .	20 frt — krt.
6) Községi leányiskolának padok készítésére . . .	10 frt — krt.
7) Községi iskolai jó tanuló gyermekek jutalmazására . . .	5 frt — krt.
Összesen 250 frt 59 kr.	

Egyeletünknek jelenleg van 10 alapító, 21 rendes és 31 pártoló s így összesen 61 tagja. Az elmúlt évben tartatott 4 választmányi gyűlés. A választmány határozata folytán vásároltatott 4 kiegészítő tek.-pénztári részvény 204 frt értékben. Vagy 976 frt 21 kr.

Ime, tisztelt választmány, a felsorolt adatok képezik egyeletünk m. évi rövid történetét, s ha ezen adatok nem beszélnek is valami fényes dolgokról, azt mindenesetre élesen bizonyítják, hogy megfelelt szép czéljának és hivatásának, s hogy a rendelkezése alatti eszközök felhasználásával igyekezett a társadalmi uton jót tenni s a jótékony és emberbaráti szeretet oltárán áldozatait meghozni. Kedves kötelességemnek ismerem ezen alkalommal a legmélyebb tisztelet hangján megemlékezni azon alakokról, kik egyeletünk ügyeit vezérelve, lankadhatatlan buzgósággal jó példát adva, minket, egyeletünk csekély harcosait, tevékenységre buzdítottak. Első helyen áll egyeletünk nagyérdemű elnöke: özv. Cseréy Jánosné urhölgy ő méltósága, ki közelből és távolból sohasem szünt meg egyeletünk éltető lelke, jó szelleme lenni, ki ugy szóval, mint áldozatkészségével mindig az első vala. Tisztelettel kell megemlékezni Szöcs Józsefné és Székely Jánosné alelnökök, Balog Jánosné pénztárnok és Török Bálintné ellenőr urhölgyek nagy tevékenységéről, kik példás buzgósággal vezették a múlt évben is egyeletünk ügyeit.

Ezek után évi jelentésemet beárva, kíváncsom, hogy egyeletünk sokáig éljen és virágozzék!

Színészet.

Kézdí-Vásárhely, 1885. május 26.

Vasárnap itt másodszor adatott Jókai „Arany ember”-e. Koszorus költőnk nagy neve szépszámtu közönséget vonzott az ünökerti szinkörbe; azonban, daczára színészeink igyekezetének, a hatás — tán azért, mivel itt e darab ezelőtt csak néhány héttel még egyszer szintén sikerült előadást ér — csak közepesnek mondható. Első sorban is elismerésünket nyilváníttuk a dekoráció felett, mely becsületére válnék bármely vidéki színházulnak. Az alakítások között legkorrektebb volt a Kovács Elemér (Krisztyán Tódor.) Hasonló sikerült alakításokat kisebb színpadokon ritkán láthatni. Várady Rózsa (Noémi) dicséretre méltó igyekezetet fejtett ki Noémi személyesítésében s több jelenetben sikerülten állította elénk a Senki szigetének vad gyermekét. Rajz Ödön (Timár Mihály) jól megállotta volna helyét, ha itt többet volna fejtett volna ki a különböző indulatok kifejezésénél; így többször teljesen érintetlenül hagyta a szemlélőt. Játéka ezen leszámítással sikerültnek mondható. Heltai (Kadisa) játéka sok kívánni valót hagyott fenn; beillett volna bármely egyének, csak nem egy lovagias katonatisztnek, ki titkon imádott kedvese családjának becsületéért párbajozik. Előadásában több hűv, mozdulataiban mesterkéletlenség! Jezeket ajánljuk különösen figyelmébe. Várady Emma (Timéa) érzéssel játszott s a közönség több ízben tetszését nyilvánította. Szigetiné (Athalia) igen sok természetességgel állította elénk a boszu után lihegő nőt. Megemlékezésre méltók még: Hegyi (Brazovics), K. Némethi Lenke (Zsófia), Fábriánné (Teréza), Szigeti (Triaklysz Euthym).

Hétfőn Szigeti J. „Nőemancipáció”-ja adatott szintén szépszámtu közönség előtt. Az előadás a legsikerültebbek egyike volt; színészeink igyekezete nem is maradt eredmény nélkül; a közönség jól mulatott. A szereplő személyek mindnyájan jól játszottak; nem tehetjük azonban, hogy különös dicsérettel meg ne emlíkezzünk Várady Ibolykáról, mint a kit az érdem országlásrészé illet. Játéka élénk és ügyes volt, dalai szépek voltak, s teljesen megérdemelte a tapsokat, melyekkel a közönség több ízben kitüntette. Nagy tetszést keltett különösen az általa lejátszott táncz.

Külömfélék.

— Az országgyűlés első ülészaka folyó hó 21-én királyi leirattal berekesztetett.

— A kézdívásárhelyi nőegylet májálisa folyó hó 26-án igen szép sikerrel folyt le a városligetben. Az irigy időjárás ezuttal sem tudta megállani, hogy egy kissé meg ne keserítse

is el van fogadva, s így, ha az összes égi testek, dr. Falb tana szerint, az aether feszereje következtében ismét gőzzé válnak, a világ természetesen, e folytonos átalakulásaiban, örökre fenmaradhat.

Igen ám, könnyű azt mondani, hogy a megváltozó szilárd testek ismét gőzzé fognak átváltozni; hanem Laplace elmélete szerint a kezdet a gőzállapot vala, és a kosmosban állítólag végbemenő nagy ciklusok kezdeténél mindannyiszor szintén a gőzállapot szerepelt; ehez pedig hű kell. De miként alkossunk képzetet arról, hogy e hű sem önmagától, sem kívülről soha létre nem jött, s mégis megvan, a többi öserökel és tömérdek anyag-quantummal együtt? Ezen állítás: „Nincs kezdet!” zsákutcába vezet, mert ép oly megfoghatatlan az, hogy kezdet volt, mint az, hogy nem volt. Itt nem használhat semmi bizonyítgatás, jöjjön az bárki emberfiától. Itt a kutató szellem abszolút lehetetlenséggel áll szemközt; legyen azért bátorsága tudatlanságát beismereni, s tehetetlensége érzetében megmaradni az ismeretlen világ küszöbén... Eddig és nem tovább! szöl az intés az észnek... E vonalon tul: „Hands off!”... Ott a hit szent birodalma terül el!

Au bord de l'infini ton cours doit s'arreter, Lá commence un abyme, il le faut respecter! (A végtelenség szélén futásod álljon meg, Ott egy örvény kezdődik, ezt tisztelni kell.)

Ez azonban ép ugy megfoghatatlan és be nem bizonyítható, mint a másik; tehát szintén csak hit. Ime a circulus vitiosus.

Három híres tudós eszmekörével kívánjuk megismertetni e téren a nyájas olvasót. Az első (Secchi) megkísérlette kimutatni, hogy a világnak igen is kezdete volt; a második (Thomson), hogy miként lesz vége; a harmadik pedig (Dr. Falb), hogy nem volt kezdete s nem is lesz vége, mert a világok végromlása egyszersmind a világok kezdete. Ez utóbbi tehát egy deductio a posteriori, a lehozás a priori, persze nagyobb súlylyal bírna, ezt azonban — genialis elmélete hátrányára — elhallgatja.

Secchi azt mondja: „A világ bizonyos időben teremtettet, tehát nem örök”, s e mellett a következők módon érvel: Ha a világ öröktől fogva létezett, akkor, miután minden fesszes erő az egyensúly állapotára törekszik, a folytonos erőátváltozásnál valamenyi fesszes erő már elérte volna az egyensúly állapotát, és semmi világtűnemény többé nem volna lehetséges, azaz: a világ már nem léteznék. Ha tehát mégis létezik, azért létezik, mert nem öröktől fogva van mozgásban, hanem csakis bizonyos idő óta. Mihelyt azonban az erők különbözősége, a min t. i. a természet valamenyi jelenségei alapulnak, megszűnik, a világnak is vége lesz. „Ezen erőknél” — teszi hozzá — „bár-

mi legyen lényegök, volt kezdetük; önmaguktól nem bírhatták azt, tehát kívülről vették, vagyis megkapták az egyedül Levőtől, tőle, ki egyedül vagy oun saját erejéből és szükségképen.”

Szép és vallásos felfogás valóban, de hiába, tul megy a Rubiconon, s azért nem kilegítő; mert azon idő, mely ama „bizonyos időpont óta” mostanig eltelt, legyen magában bármily hosszú, az örökkévalóságához képest semmi, egészen elenyészik, s így Secchi nézete egyenesen arra vezet, miszerint az okfő, mely ama sokféle erőt kormányozza és vezeti, azon „bizonyos időpontig” tehát mondhatni öröktől fogva, a nagy semmiségben trónolt! Lehet-e ilyesmit föltételezni az Istenségről?

A második tudós Thomson, a Meyer-féle hőség-elméletből kiindulva, mely szerint a hő mozgása, a mozgás pedig hőbe megy át, azon következtetésre jut, hogy egykor, ha a világtestek minden melegüket a világűrbe kisugározták, s minden hőmérsék ki egyenlítőre lesz, általános mozgási csend álland be, a világaether megmerevül, az égi testek mozdulatlanul egy helyben maradnak, szóval a nagy óramű megáll.

Ámde harmadik tudósunk, Dr. Falb, merőben ellenkező hatást tulajdonít a meleg-kisugárzásnak. Az ő hypothesise valóban originális. Azt mondja: valamin a gőz

nagyobbodó höfok mellett mind inkább kiterjedni törekszik, s mind erősebb nyomást gyakorol az üst oldalaira, épen ugy az aether is. Az aethernek ezen nyomása, mely nem egyébből, mint az aether-részecskék rezgéséből áll, okozza egyáltalán az égitestek kölcsönös vonzerjét, és így minél melegebb lesz az aether, annál erősebben nyomja az égitesteket egymás felé.

Ennélfogva, ha egykor az égitestek oda jutnak, hogy egymásra hullva, utoljára még csak ketten állanak egymással szemben, ugy az aether oly hatalmas erővel löki egyiket a másikhoz, hogy az összeütközés épen annyi meleget hoz létre, a mennyi szükséges az egyesült tömegeknek ismét gőzállapotba való átvitelére, s illetve a dolgok új körfutásának előidézésére... „A világok végromlása a világok kezdete”, mondja dr. Falb. Szerinte nincs kezdet! Tér és idő, anyag, erő és változás egyik, mint a másik öröktől fogva való!

Mint látjuk ezen hypothesisnek is, az ismeretes Kant-Laplace-féle elmélet szolgál alapjául, mely szerint a holdak, a bolygók és a nap együtt kezdetben egy roppant kiterjedésű s magas hőmérsékű gőzlabdát képeztek, miből lassu kihülés folytán a mai naprendszer fejlődött volna ki. Ezen elmélet most már a tudós világ által az összes naprendszerek fejlődési folyamatára nézve

a mulatozók örömet; több heves éjszaki szemet, majd meg egy kis esőt bocsát ránk; azonban ez legkevésbé sem zavarja az általános jó kedvet. Mig a pavillonban vígan folyt a táncz, addig a szabadban felállított sátrakban asztalra kerültek a mai mulatság szomorú áldozatai. Ártatlan ruczák és libák, melyeknek élete világát az élet delén oltá ki a kegyetlen asszonyi kéz, az anyai emlékről leszakított és legyilkolt malacok egész garadája borítá — megsülve, megtömve, megpirítva — az asztalokat. És te, kegyetlen szívű ember, tudsz mulatni ennyi áldozat felett!... E szomorú képnek a térsztagulák és boros palaczk batteriái adtak némi vidámbb kifejezést. Délután pompás lakoma szakítá meg rövid időre a tánczot, melyen a szíves vendégszeretetnek vége-hossza nem volt. Este felgyultak a tánczteremben a színes lampionok s újból kezdetét vevé a táncz, mely csak 11 óra felé ért véget. A közönség egy pompásan sikerült mulatság emlékével hagyá el a ligetet. A bevétel a 80 frtot meghaladja.

— **Az erdélyrészi közművelődési egyesülettel** ifj. gróf Teleky Domokos táviratilag tudatta, hogy a budapesti kaszinó választmánya Károlyi István elnök indítványára 1000 frttal a közm. egyesület örökös tagjává lett. A budapesti kaszinó e hazafias cselekedete méltó az elismerésre. — Az újabb alapítók közt van a Jósika báró család öt tagja, kik egyenkint 100—100 frtot küldtek az egyesületnek.

— **Hymen.** Kézdivásárhelyi Jancsó Gyula fiatal kereskedő folyó hó 25-én tartá esküvőjét városunk egy szépével, a bájos Szöcs Vilma kisasszonnyal. Áldást kívánunk e frigyre!

— **Kovácsnán** folyó hó 25-én folyt le roppant érdeklődés mellett az ev. ref. pap választása. Két jelölt küzdött a győzelemért: Bartalis bukaresti és Kis Lajos étfalvi ev. ref. lelkészek. A közvélemény kezdettől fogva Bartalis mellett nyilatkozott, s daczára az ellenfél által használt kortesfogásoknak, a szabad meggyőződés győzött s Bartalis roppant nagy többséggel megválasztatott. A szavazás az ev. ref. templomban délelőtt 10 órakor vette kezdetét és csak délután 2 órakor ért véget. A választás elnöke Szini János esperes konstátálta a szavazás eredményét, mely szerint Bartalis 170 egész és egy fél szavazatot s Kis Lajos 36 egész és 3/8 ad szavazatot kaptak. A nagy számban összegyűlt hívek az ujonan megválasztott lelkészt életve oszlottak szét.

— **Hugo Viktor**, a francziák halhatatlan költője, századunk egyik legnagyobb lángszóla, mult pénteken meghalt. Halálának híre leirhatatlan nagy részvétet keltett Párisban, s a magyar írók és művészek társasága is részvét-táviratott intézett a lelkes magyarbarát családjához. A nagy költő 83 évet élt s oly nagy népszerűségnek örvendett, hogy utóbbi években valóságos nemzeti ünnepélyek színhelye volt Páris Hugo Viktor születésnapján. A szenátus a gyász jeléül az elnök indítványára szétoszlott. Hugo Viktor négy millió franknyi vagyont hagyott hátra számos tagból álló családjára. Temetése e hét végén lesz.

— **Halálozások.** Demeter Sámuel zágoni ev. ref. lelkész, Háromszék megye egyik legkitünőbb papja, köztiszteletben álló művelt ember, folyó hó 25-én meghalt. Alig egy néhány napja, hogy szépművészi fia Demeter Sámuel budapesti vámtiszt sirba szállt s rövid idő alatt az apa is követé fiát. — Elhalt Csoma Imre gelenczei tekintélyes földbirtokos is. — Béke poraikra!

— **A csiksomlyói róm. kath. főgymnasiumnál** az 1884—5-ik tanév végén megtartandó nyilvános vizsgálatok rendje. A vizsgálatok mindennap a rendes iszténisztelet után reggeli 8 órakor kezdődnek a tanácskozási és rajzteremben s három tancsoporthban és két szakaszban a következő napokon fognak megtartatni: Junius 15-én V—VII. osztály a hittan-történelmi és bölcsészeti csoportból. 16-án I., II. osztály a természet- és mennyiségtani, III. IV. osztály a nyelvtani csoportból. 19-én V.—VII. o. a nyelvtani csoportból. 20-án III. IV. osztály a hittan-történelmi, I. II. osztály a nyelvtani csoportból. 17-én és 18-án a VIII. osztály szóbeli érettségi vizsgálata. 18-án d. u. magánvizsgálatok.

22-én V.—VII. osztály a természet- s mennyiségtani csoportból. 23-én I., II. osztály a hittan-, földrajzi, III. IV. osztály a természet- s mennyiségtani csoportból. 24-én I.—VII. osztály az ének, zene és tornából. 28-án záróünnepély.

— **Meghívó.** A kézdivásárhelyi püspöki vizsgálat alatti ref. egyház-község boldog-emlékű néhai Nagy Péter ref. püspök és kir. tanácsos ur emlékére folyó 1885. év június hó 7-én délelőtt fél 10 órakor gyászünnepélyt tart a következő sorrenddel: 1. Invo-catio: „Szent Isten noba néked.“ 2. „Szent ima szállt fel.“ Éneklük a fiu- és leányiskolai növendékek. 3. „Oh, nagy Isten, ég királya.“ Éneklük a tanítói dalkör. 4. Könyörgés. Tartja Székely János helybeli ref. pap. 5. „Kihült tehát a szív.“ Éneklük a tanítói dalkör. 6. Emlébeszéd. Tartja Zoltáni Elek léczfalvi ref. pap. 7. „Lelkünk borítja néma fájdalom.“ Éneklük a tanítói dalkör. 8. Záríma. Emlébeszéd-tartó által. 9. „Szent előttünk ezen gyászos inneplés.“ Éneklük a fiu- és leányiskolai növendékek. 10. A gyülekezet éneke: a 234. dics. 7. verse. Ezen gyászünnepélyre a néhai nagynevű főpásztor tisztelőit és a buzgó híveket kegyeletos érzettel meghívja Kézdi-Vásárhelyt, 1885. május 22-én — a ref. egyház-község.

— **Kézdi-Polyánból** írják: „Kézdi-polyáni Zonda László földbirtokos folyó hó 26-án tartotta esküvőjét Albert Marikával. Szerencsét kívánunk e frigyhez! — Tűz ütött ki községünkben folyó hó 24-ére virradólag, melynek két csőr esett áldozatul. A tűz terjedését idejekorán sikerült meggátolni. B.“

— **Felhívás a Történelmi Congressus ügyében.** Közmunka- és közlekedési miniszter ö exiciája kegyes intézkedése következtében társulatunk mindazon tagjai, kik a jul. 2-án kezdődő történelmi congressusban részt vesznek, 50%-os utazási árkedvezményben részesülnek a magyar államvasutak összes vonalain, s ö exiciája a többi hazai vasut igazgatóságait is felhívni kegyeskedett, hogy a nevezett tagokat lehetőleg hasonló kedvezményben szíveskedjenek részesíteni. Ezenkívül ugyanezek (2 frt 50 krért) egész július hónapra érvényes bérletjegyet kapnak a kiállítási helyiségek látogatására. A részvételi díj a congressusban összesen ezen 2 frt 50 kr díj betudásával 5 frt. Hogy a résztvenni akaróknak a vasuti jegyek megszerzéséhez szükséges igazolványok kellő időben megküldethessenek, felkérjük a congressusban részt venni szándékozókat, hogy a 2 frt 50 kr részvételi díjat és a bérletjegyért szükséges 2 frt 50 krt s arczképeiket f. évi június 10-ig a titkári hivatalba (Egyetemi könyvtár) küldjék be, mely összegért a congressusi munkálatokat is meg fogják kapni. Budapest, (Egyetemi könyvtár) 1885. május 20-án. A Magyar Történelmi Társulat titkári hivatala.

— **Petőfi hamvai.** A segesvári csatatérnek, melyet Petőfi halála tett nevezetessé, diszes emlékkövel való megjelölését javasolja dr. Farkas Dezső kolozsvári egyetemi tanár. A helyet, hol nagy költőnk földi maradványai porladoznak, még élő szemtanúk tanúsága után hozzávetőleg meg lehet határozni, s így legalább azt a földet, melyben vagy melyhez közel a drága hamvak nyugszanak, meg lehetne jelölni diszes emlékkövel. A segesvári-fehéregyházi mező, a magyar szabadságharcz Golgothája még jeltelen; csak a növényzet bujább és elevenebb a hősök porrai felett. Az emlékkö alakjára dr. Farkas azt javasolja, hogy az ne legyen szobor, ne obeliszk, hanem egy óriási gránitnégyyszög, melyet a szomszédhelyről gördítsenek alá, lehetőleg arra a helyre, a hol Petőfi hamvai nyugszanak. Ezen a kölapon legyen bevésve Petőfi neve könnyen olvasható nagy betűkkel. Az emlékkö ügyével kapcsolatban dr. Török Aurel egyetemi tanár, a jeles antropologus mozgalmat indit az iránt, hogy Petőfi földi maradványainak feltalálása végett a segesvári csatatéren ásatásokat rendezzenek, a mi néhány főnmaradt craniologiai adat után remélhetőleg eredményre fogna vezetni. Ismeretes ugyanis, hogy Petőfinek feltűnő módon keresztbenütt zápfogai és koponyájának alakjáról is vannak hiteles adatok. De egyébiránt, ha a csontok föltalálása nem is sikerülne, csak a tartozó

kegyeletnek tennénk eleget, ha az elszórt honvéd csontokat egy sirba gyűjtenők össze, s e sir fölé emelnénk örök időkre szóló emléket. Az emlék felállítása és beszentelése legméltóbban a segesvári csata félszázados évfordulóján, tehát csak tizennégy év múlva történhetnék. Addig az ásatásokat keresztül lehetne vinni, a költségeket pedig országos gyűjtés útján hozhatnók össze. A csontokat egy ideiglenesen felépítendő oszszárumba lehetne elhelyezni. Ez eszme kivitele nem kerülne nagy munkába, hiszen Petőfi neve elég arra, hogy a magyarság minden rétegében fölidézza a tartozó kegyelet érzelmét; s a magyar közönség bizonyára örömmel fogja fölretett filléreit e czélra áldozni, hogy halhatatlanítsa nagy fiának emlékét, mert ezzel csak önmagát tiszteli meg. Kolozsvárt az «Összehasonlító Irodalmi Lapok» szerkesztősége már megindította a gyűjtést, midőn e hazafias czélra 200 arany frankot ajánlott fel.

— **A levágott fő.** Meg kell vallani, hogy a gyilkos urak ellen nem volna panaszra ok, ha oly tisztelettel viseltetnének életükben a társadalom fennálló törvényei iránt, mint a mily kivételes szolgálatot tesznek haláluk után a tudománynak. Mert hát valóban nem sok embernek van kedve, levágott fejét oda állítani a bonczoló-asztalra. Épen most sokat beszélnek ismét arról, vajjon a bűnös levágott feje a végrehajítás után él-e még, vagy nem? Borzasztó kérdés, mely Claude Bernard híres tudóst is foglalkoztatván, némi tájékozásul levágta egy kutyának fejét s kifolyatta véré; a testből elválasztott fő kétségtelenül halott. Ekkor meleg vért vezetett ismét az ereken át az agyvelőbe, s ime, az érzéketlen kutyafő feléledt, szemei kinyitak, sői hívásra a hang felé fordultak. Claude Bernard ebből azon meggyőződésre jutott, hogy a bűnös levágott feje él mindaddig, míg az agyvelő egyetlen csepp vért tartalmaz. Dassy és Sappey hasonló kísérletek alá vetették Menesclon, Campi és Gamahut levágott fejét s a kísérlet következménye hasonló tapasztalat lett. Majdnem teljesen bizonyos, hogy az élet az ítélet végrehajításakor nem szűnik meg rögtön. Borzasztó, ha igaz, hogy a fő, mely a kosárba hull, érzi még egyre sebének saigását, a nyitott szem látja a kosarat! De hát forduljunk el ez irtózatatos tárgytól s beszéljünk a rovarok bámulatra ragadó életképességéről. Flammarión, a tudós csillagász, kit a legkisebb rovar ép úgy érdekel, mint bármely égitest, tizenkét zöcsökét fogott össze és sorra lefejezte őket. S ime, mi történt? nagy vígan s gyorsan elröpült egytől egyig miud, mintha épen semmi se történt volna velök. Egyikök még két hét múlva is élt. De hagyjuk a rovarokat s nézzük a Himalaya óriás tekenős békáját; tudni való, hogy ezen állatka, melynek teknőjét elég négy embernek felemelni, zsirja miatt, mely igen keresett czikk, sok földözésnek van kitéve; miután azonban feje használhatatlan, azt a vadászok le szokták vágni és a levágott fő még hetek múlva is él. Egy amerikai tudós ily teknősnek koponyáját hasította fel s kivéven agyvelőjét, gondosan ismét összeillesztette a csontokat. S mit gondolnak önök, mi történt? az állat élt tovább agyvelő nélkül még vagy ötven évig. Valóban irigyleni lehetne azt az állatot, mely oly jól s könnyen értékesítheti agyvelőjét. Hosszúra lehetne szaporítani e példakát, de hát elég ennyi e martyrologiából, hisz igaza van az Indus közmondásnak: Ha gabonádat összegyűjtöd, el ne felejtöd, hogy néhány kalászt ott hagyj az erdő madarainak; s ha meggyújtod lámpádat, takard le szájalomból a lepkék iránt!

Az „Ország-Világ” 21-ik (pünkösdi) száma igazi ünnepi szám, akár a tartalom gazdagságát, akár a képek szépségét tekintjük. A közlemények sorát Vadnay Károly nyitja meg „A kis Petyi” című visszaemlékezésével; ezt követi Hiador költeménye „A nap és a kanócz” és Tolnai Lajos regénye „A falu urai”. Továbbá „A magyar szépek arczképcsarnoka”, szellemes csevegés Le Noirtól; „A budapesti kiállításról — Bécsből”, bécsi tárcza Kaposi Bélától. Három szép dal Csáktornay Lajostól; Mikita Máté, a Szent Bazil-rend elhunyt tartományi főnöke, arczképpel és életrajzzal; „A természet keblén”, költemény Palágyi Lajostól; Hugo Viktor halála, (arczképpel) Benedek Elektől; A hét

története Székely Huszártól. A képek közül megemlítjük a következőket: Egy magyar szépség, A képzőművészeti múcsarnok a kiállításán (Linek L. rajza), A kis művésznő, A parkban, Képek az afghán határról stb. Az állandó rovatok gazdagsága is meglepő. E rovatok a következők: Tudomány és irodalom, színház és művészet, ujdonságok, a kiállításról, nők világa, könyvpiaç, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények.

Közzgazdaság.

Kimutatás a „gyergyói első takarékpénztár” részvénytársaság 1885. ápril havi forgalmáról. Bevétele: Betét, 40 tétel, 5428 frt 46 kr. Visszafizetett váltó 60748 frt 84 kr. Visszafizetett kötvény 43957 frt. Visszafizetett előleg 45 ft. Befizetett kamat 2496 frt 33 kr. Befizetett illeték 1248 frt 7 kr. Betéti könyvecske 1 frt. Részvényátíratási díj 5 frt. Kamat visszatérítés 1 frt 69 kr. Késedelmi kamatok 6 frt 62 kr. Külön féle 265 frt 70 kr. Visszváltókra felvett kölcsön 8770 frt. Ideiglenesen felvett kölcsön 3500 frt. Bélyegilleték 84 kr. Intézeti váltókra felvett kölcsön 43500 frt. Összesen 168974 frt 55 kr. Pénztárkészlet előhozatal 1885. márczius 31-ről 8568 frt 57 kr. Főösszeg 177543 frt 12 kr. — **Kiadás:** Visszafizetett betét és tőkésített kamatok 34 tétel 20459 frt 42 kr. Visszafizetett betét és tőkésített kamatok folyó kamatai 160 frt 85 kr. Kölcsön adatott váltóra 54775 frt. Kölcsön adatott kötvényre 39385 frt. Kölcsön adatott előlegül 45 frt. Kifizetett osztalék 67 frt 50 kr. Intézeti váltókra felvett kölcsön beváltás 42000 frt. Tisztviselők és szolga fizetései 1885. április havára 214 frt 16 kr. Hetibiztosok napdíjai 55 frt. 10%-os kamat- és járadékadó 31 frt 77 kr. Bélyegilleték 6 frt 56 kr. Üzleti költség 77 frt 75 kr. Megjelenési díj 18 frt. Visszváltókra felvett kölcsön beváltás 8720 frt. Kölcsönök után fizetett kamatot 746 frt 60 kr. Ideiglenes kölcsön beváltás 3500 frt. Ügyészi számlára 63 frt 40 kr. Összesen 170327 frt 1 kr. Pénztár-maradvány 1885. ápril 30-án 7216 frt 12 kr. Főösszeg 177543 forint 12 kr. A „gyergyói első takarékpénztár” részvénytársaság elnökségétől. Gyergyó szentmiklóson, 1885. május hó 1-én. Merza Kristóf, elnök. Juhász Károly, titkár.

A csikszeredei „takarékpénztár részvénytársaság” 1885. április havi forgalmi kimutatása. Bevétele: Pénztári áthozatal 1885. márczius hóról 2015 frt 11 kr. Betétekből (14 tétel után) 1718 frt 33 kr. Betéti könyvből 50 kr. Váltóból 41177 frt 50 kr. Előlegből 45 frt. Kötvényből 17581 frt 50 kr. Kamatból 1144 frt 1 kr. Illetékből 572 frt. Visszleszámítolásból 21505 frt. Kamatból 26 frt 66 kr. Bélyegdíjból 5 kr. Kezelési költség megtérítésből 7 frt 76 kr. Felszerelési költségből 904 frt. Tartalék-alapból 1988 frt 80 kr. Részvénytőkeből 635 frt. Különfélékből 136 frt 10 kr. Összesen 89457 frt 32 kr. — **Kiadás:** Betétre (16 tétel után) 4919 frt 54 kr. Betéti kamatra 18 frt 5 kr. Váltóra 41391 frt. Előlegre 100 frt. Kötvényre 15890 frt 25 kr. Visszleszámítolásra 23196 frt. Visszleszámítolási kamatra 309 frt 24 kr. Osztalékra 76 frt 10 kr. Hivatalnokok fizetésére 163 frt 32 kr. Napi biztosok díjára 66 frt. Kezelési költségre 24 frt 33 kr. Üzleti költségre 18 frt 22 kr. Kamat visszatérítésre 1 frt 2 kr. Adóra 4 frt 2 kr. Felszerelésre 40 frt 40 kr. Pénz-készlet 1885. április 30-án 3249 frt 83 kr. Összesen 89457 frt 32 kr. — Pototzky Kristóf s. k., igazgató. Sprencz György s. k. könyvelő.

49-ik közlemény

a br. Szentkereszty Stephanie kezdeményezése folytán felállított Kézdi-Vásárhely városi és vidéki Rudolf-kórház részére tett szíves adakozásokról.

Fülöp István kántor 4 kupa rozsz. Szalai István 3 k. rozsz. Vajda Gyárfás 2 k. rozsz. Fábán Ignác 2 kupa rozsz. Török Antal 1 k. rozsz. Osváth Ferencz 3 k. rozsz. Vitályos András 1 k. borsó. Gál Mihály 1 k. rozsz. Vajda Lajos 4 k. rozsz. Tóth Elek 2 k. rozsz. Gál András 2 k. rozsz. Vitályos Tamás 1 k. rozsz. Pál Mihály 1 k. borsó. Szabó Antal 1 k. paszuly. Gál Domokos 1 k. rozsz. Gál Dénes 1 k. rozsz. Gál István 2 k. rozsz. Vajda Jánosné 2 k. rozsz. Szabján Ferdinánd 2 k. rozsz. Gál András 2 k. rozsz. Szabján Gyárfás 1 k. borsó. Hajdu Ferencz 1 k. rozsz. Lukács Gergely 1 k. rozsz. Hajdu Gyárfás 1 k. paszuly. Fejér Antal 1 k. rozsz. Török Antal 1 k. paszuly. Nagy Ferencz 1 k. borsó. Székely Imre 1 k. borsó.

Fogadják a buzgó gyűjtők és a jótékony adakozók a kórház nevében leghálásabb köszönetünket.

K.-Vásárhelyt, 1885. február 10.

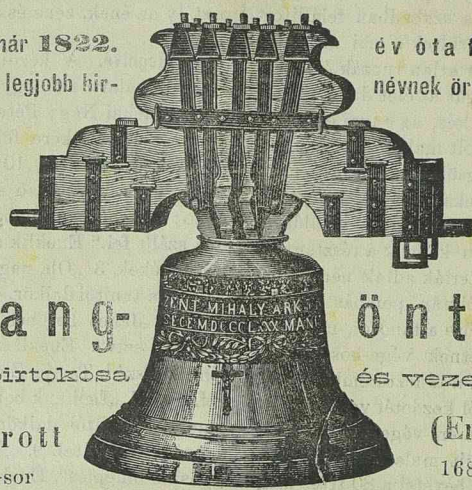
Szűcs József m. p. polgármester, a kórház igazgatója.

Kovács István m. p. a kórházi igazgató-bizottság jegyzője.

Felelős szerkesztők :
Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos :
Szabó Albert.

168.hátszám a.

ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű **új harangok készítésére**, valamint régi, megrongált állapotban levő harangok tet-
szés szerinti nagyságban való **átöntésére**, ugy szintén **raktár-kész-
letben** létező kisebb rendű **harangok** pontos szállítására. Mindent a **leg-
jobb és legtisztább** anyagból, **solid munka jótállás és jutányos árak**
mellett.

NYOMTATVÁNYOK ÁLLANDÓAN RAKTÁRON TARTATNAK

és KIS MENNYISÉGBEN is feltűnő OLCSÓ ÁRON kaphatók:

Halottvizsgálati bizonyítvány, I. minta.
Halottkémi jelentés, II. minta.
" " orv. segélyben nem részesi-
tett gyermekek haláláról, III. minta.
Halottkémi jelentés rendkívüli halálesetről, IV. a.
Halottkémi jelentés talált hulla iránt, V. minta.
Halottkémi jelent. ragályos, járványú váható
vagy járványos betegségben történt haláleset-
ről, VI. minta.
Halottvizsgálati könyv, VII. minta.
Halottkémi jelentés halottvizsgálati jknyvek-
kel, VIII. minta.
Határidő-napló, közs. bír. 13. §.
Határszéli igazolványról utalvány.
Honvéd-változsi kimutatás.
Hirdetés az igénylőkész végrehajtóknak
Himnőoltási bizonyító tábla.
Himnőoltási részletes kimutatás.
Hivatalos árverési hirdetmény. Adóüg. v.
Havi adó-kimutatás. L. A.
Hivatalos bélyeglelet.
Hivatalos jelentés, a 3 hóig nem szorgalmazott
végrehajtásról.
Hivatalos jelentés, a teljesített végrehajtásról.
Idézyény, községi bírásokdóshoz.
Idézyény, erdőkikihágásos ügyekhez.
Iktató-könyv, község részére.
Iktató-könyv, erdőkikihágásos ügyekhez.
Iktató-könyv, hadköteles szökevények részére.
Infrascriptus praesentium vigore fidem facio in-
dubium et adestator in B a p t i s a t o r u m.
Infrascriptus praesentium vigore fidem facio In-
dubium et adestator in C o p u l a t o r u m.
Infrascriptus praesentium vigore fidem facio in-
dubium et adestator in D e f u n c t o r u m.
Iskolai anyakönyv B. minta
" " tanköteles növendékek részére
" felvételi napló B. minta
" költségvetés
" mulasztási bejelentés a tanfelügyelőséghez
" kimutatás C. minta
" pénzürtári napló
" statisztikai kimutatás, vagyis 3-as tabella
" számadás
Iskolai, községi bírásokdóshoz. (L. M.)
Járványbetegségi kimutatás.
Jegyzőkönyv a községben kiad. ló l e v e l e k ről
Jegyzőkönyv a községben kiad. marhalevelekről
Jegyzőkönyv a község előljárósága által kiállított
utlevél-ajánlatokról.
Jegyzőkönyv a levágott szarvasmarhákrol.
Jegyzőkönyv az árvek követelésének nyilvántar-
tásáról.
Jegyzőkönyv levél. " azók számára.

Jelzálogjog bekebelezése vagy előjegyzése iránti
 kéres
 Jelzálogj. bekebl. vagy előjegyz. iránti kéres felz
 Kataszteri birokiv, külv
 " beliv
 Katonai nyilvántartási jegyzőkönyv, a honvédség
 részére.
 Katonai nyilvántart. s. jegyzőkönyv, a sorhad ré
 szére.
 Kézbcsitési iktató jegyzőkönyv.
 Kézbcsitési vevény, közs. bírásk.
 Kielegítési vogrehajtás iránti kéres, ingóságok-
 ra és ingatlanokra.
 Kimutatás az év végén fennmaradt s behajtha-
 tanság czim. leirandó egyenes adóhátalékokról
 Kimutatás a 6—12 éves és 13—15 éves gyerme-
 kek összeírásához
 Kipuhatólási jegyzőkönyv, hadköteles szökevé-
 nyekről.
 Költségvetés, községi iskolák részére.
 Kötelezvény
 Kötelezvény fel. ven.
 Közmunka-nyilvántartási jkönyv.
 Községi iskolai számadás.
 Községi költségterv.
 Községi marha-igazol. (Könyvecske.)
 Községi marha-igazolvány, külv
 " beliv
 Községi somrás marhalétszám-kimutatás.
 Községi számadás.
 Küladó-hátraléki kimutatás, külv
 " beliv
 Leltár r. k. lelkeszi, kántortanítói, tanítói stb. va-
 gyonról
 Leltár r. k. iskola ingó és ingatlan vagyonáról
 Leltár r. k. templom ingó és ingatlan vagyonáról
 Levélböríték „Excellentissimo Illustrissimo a
 Reverendissimo Domino Domino Francisco
 Lönhart“ stb. czimírrattal ellátva. 1 drb 2 kr.
 Levélböríték „A főúsztelendő róm. kath. esperesi
 hivatalnak“ czimírrattal ellátva. 1 drb 2 kr.
 Levélböríték „A nagyon úsztelendő lelkeszi hiva-
 talnak“ czimírrattal ellátva. 1 drb 2 kr.
 Lövelél-jegyzőkönyv. (L. J.
 Makacssági ítelet, közs. bír.
 Makacssági tárgyalási jkönyv
 Matricula Baptisatorum.
 " Copulatorum.
 " Defunctorum.
 Meghatalmazás.
 Marhalével-jegyzőkönyv. (L. J
 Mixta-matrimonia.
 Mutató-könyv, közs. bír. 12. s.-hoz.
 Nemleges zálogi jegyzőkönyv, adóüggyben. (L. Z.

Nyilvántartás az 1879. évi XXXI. t. cz. alapján
bejelentett és tárgyalat érdel kihágásokról
E nyugta és ellennyugta, r. k. egyházmegyéknek
Panasz, kisebb polgári peres ügyekhez.
Panaszkönyv, közs. bir
Panaszkönyv, erdőkíhágások ügyekhez.
Pénz-napló erdőkíhágatéssek- és pénzbüntetésokról
Pénzkezeletti jegyzék.
Pénztári napló községek részére.
Pénztári napló középiskolák részére.
Pénztári napló r. kath. egyházmegyéknek, külv
" " " beliv
Postakönyv.
Pótadó-főkönyv.
Rovatós kimutatás a r. k. egyház adósairól külv
" " " beliv
" kereset
" felzete
" váltókereset.
Sürgös zálogjog bekebelezési kérés Háromszékme-
gye gyámpénztára részére
Számla, utalvány és nyugta, szakértőknek, bün-
gyben.
Szolgáltatási napló, a kir. csendőrség részére
Tanköteles növekedési anyakönyv.
Tárgyalási jegyzőkönyv, közs. bir.
Tárgyalási könyv, bekés esetekhez (Közs. bir.
Tárgyalási könyv makacsági esetben
Tárgyalási könyv erd. kihágások ügyekhez
Törzskönyv-lapja, külv
" beliv
Tűzvész-jelentés.
Tulajdonjog bekebelezési iránti kérés
" " " felzete
Utazási napló " " " felzete
Utlévl-utalvány, a legújabb belügymin. rendelet
szerint.
Ügyviteli napló r. kath. lelkeszi hivatalok részére
Váltó-kereset. (L. S.)
Váltó-óvás.
Vendég-könyv.
Változasi kimutatás, a sorhad részére.
Változasi kimutatás, a honvédség részére. (L. H.)
Zálogjog-bekebelezési, előjegyz. kérés (L. J.)
" " " felzete
Zálogjog törleése iránti kérés
" " " felzete
Záloglasi, becl. és ár. könyv adóügyben, külv
" " " " beliv
Záloglasi könyv, adóügy.
Záloglasi jegyzőkönyv, közs. bir.
Záloglasi-jegyzőkönyvi napló.

Raktáromat folyton nagyobbítani törekszem, hogy így a n. é. közönség igényeinek gyorsabban és jutányosabban felelhessek meg. Elvállalok továbbá mindennemű könyvek, folyó- és röpiratok, bárminemű alapszabályok, hivatalos nyomtatványok, rovatos ívek, körlevelek, felhívások, árjegyzékek, számlák, étlapok, nász- és vigalmi jelentések, mindennemű meghívók, névjegyek, tánczrendek, újévi és más alkalmi üdvözlőtek, felhirdetmények, szóval minden a könyvnyomdászat körébe tartozó minták csinos és gyors kiállítását.

Ajánlom írószereimet, levélpapiraimat, levélborítékaimat és tentáimat, melyekből raktárt tartok s melyekből gyári áron szolgálhatok.

Végül ajánlom a következő műveket, melyek nálam tetemesen leszállított áron kaphatók: **Statistika elmélete**, Dr. Konk Szándortól. — **Az osztrák-magyar monarchia statisztikája**, Dr. Pásztor Móról, 4 füzet. — **1881. LIX. t.-cz.** a polgári törvénykezési rendtartásról szóló 1868. LIV. t.-cz. módosítása tárgyában; **az 1881. LX. t.-cz.** a végreh. eljárásról; **függelék** az összes hatálybaléptetési rendeletekhez, jegyzetekkel, utasításokkal és magyarázatokkal ellátta Dr. Nagy Ferencz. — **Az alkotmány és az igazságügyi politika**, Karvasy Ágostól. — **Az 1847-8-ik évi országgyűlési törvényozikkek.** — **1870. XLII. t.-cz.** a köztörvényhatóságok rendezéséről. — **A közrendészeti tudomány**, Karvasy Ágostól. — **Váltójogtan**, Dr. Karvasy Ágostól. — **A magyar váltóeljárás**, tekintettel az új bírósági szervezetre, Dr. Apáthi Istvántól. — **Az új váltóeljárás**, magyarázattal és irománypéldákkal, Kassay Adolfól. — **Törvényozik a kir. közjegyzőkről.** — **Törvényozik a közgyűlési képviselők választásáról.** — **Az új vadászati törvény.** — **Polgári törvénykezési rendtartás.** — **Ugyanaz**, az 1870-ki XIV. póttörvényozikkel. — **Ideiglenes polgári perrendtartás**, az erdélyi nagyfejedelemség és a vele egyesített részek számára. — **Ausztriai általános polgári törvénykönyv**, Karvasy Ágostól. — **A társulási intézmények a nemzetgazdaságban**, Kautz Gyulától. — **Politika vagy országázzantan**, Kautz Gyulától. — **Adalék a magyar közjoghoz**, Deák Ferenczről.

Tisztelettel

SZABÓ ALBERT.

könyvnyomda-tulajdonos.